

ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย
ต่อรายการตรวจสอบสภาพในสถานประกอบการห้องเย็น

นางสาวสุมิตรา สุราฤทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอาชีวเวชศาสตร์ ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2776-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

OPINIONS OF MANAGERS AND SAFETY OFFICERS TOWARD
THE HEALTH EXAMINATION PROGRAMS IN COLD ROOM'S INDUSTRIES

Miss Sumitra Surarid

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Occupational Medicine

Department of Preventive and Social Medicine

Faculty of Medicine

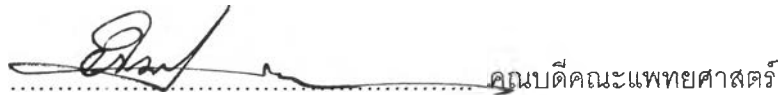
Chulalongkorn University

Academic Year 2002

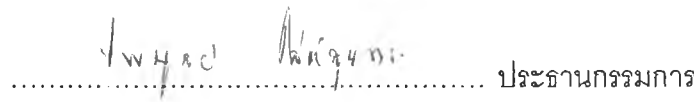
ISBN 974-17-2776-3

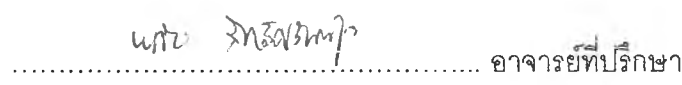
หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยต่อรายการตรวจ
	สุขภาพในสถานประกอบการห้องเย็น
โดย	นางสาวสุมิตรา สุราฤทธิ์
สาขาวิชา	อาชีพเวชศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์นายแพทย์พรชัย สิริศรีธนย์กุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรังรังษี

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยขอเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์พรชัย สิริศรีธนย์กุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรังรังษี)

..... กรรมการ
(นายแพทย์สมเกียรติ ศิริรัตนพฤกษ์)

สุมิตรา สุราษฎร์ : ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยต่อรายการตรวจสุขภาพในสถานประกอบกิจการห้องเย็น. (OPINIONS OF MANAGERS AND SAFETY OFFICERS TOWARD THE HEALTH EXAMINATION PROGRAMS IN COLD ROOM'S INDUSTRIES) อ. ที่ปรึกษา : รศ.นพ.พรชัย สิริศิริธัญญกุล , อ.ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี 163 หน้า. ISBN 974-17-2776-3.

การศึกษาเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยต่อรายการตรวจสุขภาพในสถานประกอบกิจการห้องเย็น เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงเดือนธันวาคม 2545 โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยจำนวน 306 คน อัตราตอบกลับ 70.6% นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคิดเห็นโดยใช้ Mann Whitney U test และ Kruskal-Wallis H test

ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีอายุเฉลี่ย 33.81 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 87.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 93.59) และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 3.9 ปี เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยมีอายุเฉลี่ย 29.1 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 85.2 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 93.5) และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 3.2 ปี และพบว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทุกคน (216คน) มีความเห็นด้วยว่าควรมีรายการตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงในสถานประกอบการห้องเย็นในอนาคต ไม่มีปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) คือในหัวข้อตรวจร่างกายทั่วไป, การตรวจปัสสาวะ, การตรวจระดับไขมันในเลือด, การตรวจระดับน้ำตาลในเลือดและการตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ, การเอกซเรย์ปอดในงานทำความสะอาดภายในห้องเย็นโดยใช้สารคลอรีนเข้มข้น ($p < 0.01$)

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยที่ควรมีรายการตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงในอนาคต แต่ควรมีความจำเป็นและเหมาะสมกับคนงานแต่ละคน

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา อาชีวเวชศาสตร์
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิสิต สุมิตรา สุราษฎร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิโรจน์ สิริศิริธัญญกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อ.วิโรจน์

4475277430 : MAJOR OCCUPATIONAL MEDICINE

KEY WORD: MANAGER / SAFETY OFFICER / HEALTH EXAMINATION PROGRAM / COLD ROOM /

SUMITRA SURARID : OPINIONS OF MANAGERS AND SAFETY OFFICERS
TOWARD THE HEALTH EXAMINATION PROGRAMS IN COLD ROOM'S
INDUSTRIES. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.PORNCHAI SITHISARANKUL,
THESIS COADVISOR : WIROJ JIEMJARUSRUNGSEE, 163 pp. ISBN 974-17-2776-3.

The purpose of this descriptive study was to explore the opinions of managers and safety officers toward the health examination programs in cold room's industries. The study was conducted during August and December 2002 by mailing questionnaires to 306 managers and safety officers. The response rate was 70.6%. Data were analysed for percent, mean, median, standard deviation and compared the difference of opinion level by Mann Whitney U test and Kruskal-Wallis H test.

Data from questionnaires revealed that the mean age of the managers was 33.81 years. Most managers were male (87.0%), 93.59% had a bachelor degree and the mean of their employment duration was 3.9 years. The mean age of the safety officers was 29.1 years. Most safety officers were male (85.2%), 93.5% had a bachelor degree and the mean of their employment duration was 3.2 years. All 216 managers and safety officers agreed to the health examination programs in cold room's industries in the future. No factors were related to the opinions of managers and safety officers. The differences of the opinion between managers and safety officers were significant ($p < 0.01$) in general health check up, urine analysis, blood cholesterol, blood glucose, electrocardiogram and chest X-ray.

Most managers and safety officers agree to the health examination programs in cold room's industries in the future but it ought to be necessary and proper for individual employee.

Department Preventive and Social Medicine

Field of study. Occupational Medicine

Academic year 2002

Student's signature.....*Sumitra Surarid*.....

Advisor's signature.....*Pornchai Sithisarankul*.....

Co-advisor's signature.....*Wiroj Jiemjarusrungsee*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์นายแพทย์พรชัย สิริศิรินัยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดียิ่งตั้งแต่ต้นจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และนายแพทย์สมเกียรติ ศิริรัตนพฤกษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวเวชศาสตร์ทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อความถูกต้องของแบบสอบถามสำหรับใช้ในการวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลรายชื่อสมาชิกของสมาคมสำหรับการทำวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณทวี ปิยะพัฒนา กรรมการผู้จัดการบริษัท แปซิฟิกแปรรูปสัตว์น้ำ จำกัด ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการสำรวจสถานประกอบการประเภทนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณครู อาจารย์ พี่น้อง เพื่อน และทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้เสมอมา

สุมิตรา สุราฤทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมุติฐานของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
ตัวแปร	4
วิธีการหรือสิ่งแทรกแซง	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
ข้อจำกัดในการวิจัย	4
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
การถนอมอาหารโดยใช้ความเย็น	6
สถานประกอบการกิจการห้องเย็น	11
ความคิดเห็น	14
การประเมินความเสี่ยง	17
การเฝ้าระวังทางอาชีวอนามัย	21
การตรวจสุขภาพ	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	27
วิธีการดำเนินการวิจัย	27
รูปแบบการวิจัย	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	27
ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
การรวบรวมข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
4	31
ส่วนที่ 1 แบบบันทึกการทำ Walk – through survey (บริษัท แปซิฟิกแปรรูปสัตว์น้ำ จำกัด)	32
ส่วนที่ 2 รายการตรวจสอบสภาพของคนงานในสถานประกอบการห้องเย็นที่ กำหนดโดยกลุ่มแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวเวชศาสตร์	40
ส่วนที่ 3 การตอบกลับของข้อมูล	45
ส่วนที่ 4 ข้อมูลส่วนบุคคล	47
ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านสถานประกอบการ	49
ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยต่อ รายการตรวจสอบสภาพในสถานประกอบการห้องเย็น	53
ส่วนที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ต่อรายการตรวจสอบสภาพในสถานประกอบการห้องเย็น	84
ส่วนที่ 8 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านความคิดเห็นของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ความ ปลอดภัยต่อรายการตรวจสอบสภาพในสถานประกอบการห้องเย็น	86
ส่วนที่ 9 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายการตรวจสอบสภาพในสถานประกอบการ กิจการห้องเย็น	90
5	95
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผลการวิจัย	99
ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย	101
ข้อจำกัดในการทำวิจัยครั้งนี้	102
ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย	102
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	103

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

รายการอ้างอิง	104
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	108
ภาคผนวก ข. อันตรายจากก๊าซแอมโมเนียรั่ว	123
ภาคผนวก ค. รายชื่อสถานที่ตั้งของสถานประกอบการที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้	128
ภาคผนวก ง. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม	145
ภาคผนวก จ. แบบฟอร์มการตรวจสอบสุขภาพประจำปีพนักงาน บริษัท แปซิฟิกแปรรูปสัตว์น้ำ จำกัด	147
ภาคผนวก ฉ. ภาพแสดงกิจกรรมการเยี่ยมชม บริษัท แปซิฟิกแปรรูปสัตว์น้ำ จำกัด	150
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	157

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของการตอบกลับแบบสอบถามของผู้บริหาร,เจ้าหน้าที่ ความปลอดภัยจำแนกตามที่ตั้งของสถานประกอบการ	45
4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของการตอบกลับแบบสอบถามของผู้บริหาร,เจ้าหน้าที่ ความปลอดภัยจำแนกตามจำนวนคนงานในสถานประกอบการ	46
4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้บริหารในสถานประกอบกิจการห้องเย็นจำแนกตาม อายุ,เพศ,ระดับการศึกษาสูงสุด , ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง (n=108)	47
4.4 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้บริหารในสถานประกอบกิจการห้องเย็นจำแนกตาม อายุ,เพศ,ระดับการศึกษาสูงสุด , ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง (n=108)	48
4.5 แสดงจำนวน และร้อยละของสถานประกอบกิจการห้องเย็นจำแนกตามลักษณะต่างๆ ดังนี้ (n=108)	49
4.6 แสดงจำนวน และร้อยละของสถานประกอบกิจการห้องเย็นจำแนกตามชนิดของน้ำยา เครื่องเย็นที่ใช้ในสถานประกอบกิจการ (n=108)	52
4.7 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อราคาตรวจสุขภาพ ในแต่ละรายการ	53
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารต่อเหตุผลที่ใช้ในการพิจารณา ให้สถานประกอบการ จัดให้มีการตรวจสุขภาพ (เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยสุด : 1= มากที่สุด ,6= น้อยที่สุด) (n= 108)	63
4.9 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยต่อ ราคาตรวจสุขภาพในแต่ละรายการ	65
4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยต่อเหตุผลที่ใช้ ในการพิจารณาให้สถานประกอบการจัดให้มีการตรวจสุขภาพ (เรียงจากมากที่สุดไป หาน้อยสุด: 1= มากที่สุด, 6= น้อยที่สุด) (n= 108)	75
4.11 แสดงจำนวน และร้อยละของรายการตรวจที่มีในปัจจุบันในแต่ละรายการ (n=108) ..	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.12 แสดงค่าเฉลี่ยอันดับที่และ p-value ของความคิดเห็นต่อรายการตรวจสุขภาพเมื่อเริ่มเข้าทำงาน, ประจำปี, ภาพรวมจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย	84
4.13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอันดับที่ความคิดเห็น (Mean Rank) เกี่ยวกับรายการตรวจสุขภาพเมื่อเริ่มเข้าทำงาน ตรวจประจำปี จำแนกตามรายชื่อของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย	86
4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงในสถานประกอบการ (n=108)	90
4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยที่แสดงความคิดเห็นว่าควรจะมีรายการตรวจสุขภาพที่ครอบคลุมทุกปัจจัยเสี่ยงในสถานประกอบการ (n=108)	91
4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมช่วยผลักดันการตรวจสุขภาพพนักงานตามปัจจัยเสี่ยง (n=108)	92
4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงในสถานประกอบการและวิธีดำเนินการแก้ไขปัญหา(n=108)	93
4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อรายการตรวจสุขภาพในสถานประกอบการในปัจจุบัน (n=108)	94

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 กระบวนการผลิตในโรงงานห้องเย็นและอันตรายที่พบในกระบวนการผลิต	13
2.2 แผนภูมิกิจกรรมการวิเคราะห์ความเสี่ยง	19